

Priopćenje za tisak Agencije Europske unije za temeljna prava

Beč/Bruxelles, 11. ožujka 2012.

Potrebna bolja zaštita od nejednakopravnosti u zdravstvenoj zaštiti

Novo izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava (agencija FRA) navodi specifične prepreke i iskustva nejednakopravnih postupaka u pristupu zdravstvenoj zaštiti na koje ljudi nailaze zbog kombinacije svojih karakteristika (npr. etničko podrijetlo, spol, dob i invaliditet). U izvješću se navodi da u takvim slučajevima ljudi i njihovi pravni savjetnici često imaju poteškoća s podnošenjem sudske tužbe zbog diskriminacije na „višestrukoj” osnovi. Ovo se događa ili zbog slabog razumijevanja „višestruke” diskriminacije ili zato što je s pravnog stajališta jednostavno lakše pristupiti tužbi temeljenoj na samo jednoj, određenoj osnovi.

„Da bismo osigurali jednakopravan postupak prema svim osobama tijekom pristupa njihovim osnovnim pravima, zakonodavstvo i sustav zdravstvene zaštite moraju odražavati složenost života stvarnih ljudi”, rekao je direktor Agencije Morten Kjaerum. „Ljude ne određuje samo njihov spol nego i dob, etnička pripadnost, odnosno invaliditet. Antidiskriminacijske zakone treba mijenjati kako bi se žrtvama višestruke diskriminacije omogućilo pokretanje sudskih postupaka. Nužna je i antidiskriminacijska obuka osoblja u zdravstvenoj zaštiti kako bi se osigurao postupak usklađen s potrebama ljudi, bez obzira na to tko su.”

Izvješće ukazuje na sljedeće:

- **Nejednakopravna zaštita i pravne nejasnoće** otežavaju pokretanje sudskih postupaka vezanih za slučajeve „višestruke” diskriminacije. U zdravstvenoj zaštiti antidiskriminacijsko zakonodavstvo EU-a štiti od rasne i spolne diskriminacije, ali ne i od diskriminacije na osnovi dobi, invaliditeta ili spolne orijentacije. Nadalje samo 6 od 27 država članica u nacionalnim zakonima spominje „višestruku” diskriminaciju, često uz nejasne odrednice. Pružanje jednakopravne zaštite u sustavu zdravstvene skrbi radi borbe protiv diskriminacije po svim osnovama bio bi važan prvi korak prema učinkovitom rješavanju pitanja „višestruke” diskriminacije. Tim pitanjem bavi se „horizontalna direktiva”, propis koji je trenutačno u pregovaračkom postupku na razini EU-a, a kojim bi bila produbljena zaštita od diskriminacije izvan područja zapošljavanja kako bi se uključile i osnove poput religije ili vjere invaliditeta, dobi i spolne orijentacije.
- Zbog **niskih iznosa naknada u odnosu na, primjerice, one u parnicama vezanim za zlouporabe u medicinskoj praksi**, odvjetnici često nakon zaprimljenih pritužbi na sustav zdravstvene zaštite za slučajeve diskriminacije ne pokreću sudski postupak. Da bi postojeći antidiskriminacijski zakoni bili učinkoviti, potrebno je da sudovi određuju učinkovitije i razmjerne naknade za slučajeve diskriminacije. To bi potaklo veći broj ljudi i njihovih odvjetnika na pokretanje sudskih postupaka vezanih za diskriminaciju, uključujući i „višestruku” diskriminaciju.
- Pristup pravdi otežan je i **niskim razinama svijesti** o odgovarajućim načinima i mjestima za podnošenje pritužbi. Žrtve često nisu sigurne kome se obratiti za pomoć, s obzirom da su za osiguravanje jednakopravnog postupka prema svim građanima zadužena ne samo žalbena tijela u zdravstvu nego i tijela za jednakopravnost – koja obično provode postupke vezane za razne osnove diskriminacije. Nadalje prisutne su niske razine povjerenja u učinkovitost postojećih žalbenih sustava, kao i bojazan da podnošenje žalbe može dovesti i do goreg

ponašanja zdravstvenog osoblja. Jedinствена institucija za jednakopravnost koja bi pokrivala sva područja diskriminacije, uz bolju usklađenost s tijelima za pritužbe na zdravstvo, znatno bi unaprijedila pristup pravdi.

- Zdravstveni sustavi ne uzimaju uvijek u obzir raznovrsne **potrebe korisnika zdravstvene zaštite**. Oni (nenamjerno) mogu stvoriti prepreke u pristupu zdravstvenoj zaštiti, odnosno ona može biti drukčije kakvoće za ljude koji imaju više od jedne zaštićene karakteristike, kao što su spol, dob, migracijski status ili pripadnost manjinskoj skupini. Vlasti i tijela nadležna u zdravstvu mogu poboljšati stanje aktivnim poticanjem antidiskriminacijske obuke zdravstvenih stručnjaka te poduzimanjem pozitivnih mjera potpore i osnaživanja ljudi za koje postoji rizik od „višestruke” diskriminacije, primjerice lakšom dostupnošću informacija putem jezičnih i posredničkih usluga i putem aktivnosti potpore.
- **Trenutačna zdravstvene statistika** nedostatna je za preciznu procjenu razmjera zapreka kojima su izložene skupine s višestrukim karakteristikama. Postojanje podataka omogućuje razvoj političkih mjera koje su zasnovane na dokazima i shodno tomu imaju veću učinkovitost. Stoga je važno razviti instrumente koji daju jasne i usporedive podatke, a putem kojih je zauzvrat moguć prikaz stvarnog razmjera zapreka u zdravstvenoj zaštiti s obzirom na različite osnove diskriminacije.

Ovo izvješće razmatra načine pravnog pristupa „višestrukoj” diskriminaciji i iznosi relevantnu sudsku praksu s posebnim naglaskom na zdravstvenu zaštitu. Ono također propitkuje stavove i iskustva korisnika zdravstvene zaštite i zdravstvenih stručnjaka o tome na koje su načine ljudi različitog spola, rase, invaliditeta i etničkog podrijetla u Austriji, Češkoj, Italiji, Švedskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu izloženi diskriminaciji i višestrukoj diskriminaciji u pristupu zdravstvenoj zaštiti.

Izvješće možete pročitati ovdje: [Nejednakosti i višestruka diskriminacija u pristupu zdravstvenoj zaštiti i u njejoj kakvoći](#)

Za dodatne informacije molimo obratite se na: media@fra.europa.eu

Tel: +43 1 580 30 642

Napomena urednicima:

- Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA) ima zadaću EU-u i nacionalnim donositeljima odluka pružiti savjete temeljene na dokazima i time doprinijeti upućenijim i više kontekstualiziranim debatama i politikama o temeljnim pravima.
- „Višestruka” diskriminacija je oblik diskriminacije temeljene na više osnova – na spolu, dobi, etničkoj pripadnosti, invalidnosti itd. Primjerice, neka Romkinja tijekom porođaja može doživjeti diskriminaciju ne samo zato što je žena (to se ne odnosi isključivo na sve žene) i ne samo kao Romkinja (ne odnosi se isključivo na sve Romkinje). Međutim diskriminaciju može doživjeti zbog kombinacije njezina romskog i ženskog identiteta.